

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0030714	Datum opzoeking:	10/01/2025
Referentienummer:	Brandstraat2aGbergen-1	Zoekdata:	41018B1195/00A000
Perceel:	41018B1195/00A000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geraardsbergen afdeling GERAARDSBERGEN 1 AFD, sectie B met perceelnummer 1195/00A000 [41018B1195/00A000]

Informatievraag: Beschermd onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

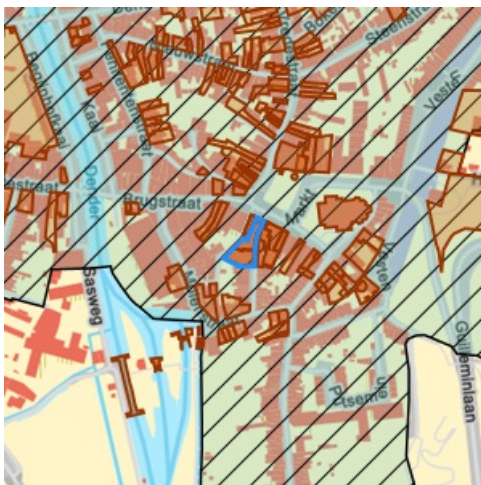
- **Stadswoning: gevels en daken:** (detail zie bijlage)
- **Bebouwing deel Markt en Duivenstraat:** (detail zie bijlage)

Legende

Cultuurhistorische landschappen	Monumenten
Archeologische sites	Overgangszones
Stads- en dorpsgezichten	

Informatievraag: Vastgestelde inventaris onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Historische stadskern van Geraardsbergen:** (detail zie bijlage)
- **Bebouwing deel Markt en Duivenstraat:** (detail zie bijlage)
- **Stadswoning:** (detail zie bijlage)
- **Burgerhuis:** (detail zie bijlage)

Legende

Landschapsatlas	Archeologische zones
Landschapelijk erfgoed	Bouwkundig erfgoed

Informatievraag: Erfgoedlandschap (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in het erfgoedlandschap

Legende

- Landschapelijk erfgoed

Informatievraag: Unesco werelderfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

- Bufferzones
- Kernzones

Informatievraag: Gebieden geen archeologie (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend erfgoed is niet opgenomen in gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt

Legende

- Gewestelijk
- Gemeentelijk

Informatievraag: Erfgoed plannen (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen erfgoed plannen

Legende

- Beheersplannen
- Onroerenderfgoedrichtplannen

Informatievraag: Wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Historische stadskern van Geraardsbergen:** Archeologisch (detail zie bijlage)
- **Stadswoning:** Bouwkundig (detail zie bijlage)
- **Bebouwing deel Markt en Duivenstraat:** Bouwkundig (detail zie bijlage)
- **Burgerhuis:** Bouwkundig (detail zie bijlage)

Legende

- Archeologische erfgoed elementen
- Archeologische erfgoed gehele
- Bouwkundig erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed gehele

Informatievraag: Archeologienota's (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen goedgekeurde archeologienota's

Legende

- Archeologienota's

Informatievraag: Eindverslag archeologie (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen eindverslagen van archeologisch onderzoek

Legende

- Eindverslag archeologie

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

De minister bevoegd voor onroerend erfgoed kan een goed beschermen als het door de erfgoedwaarden van algemeen belang is. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Is het onroerend goed beschermd, dan gelden er verschillende specifieke juridische (per monument, stads- of dorpsgezicht of cultuurhistorisch landschap) gevolgen om het behoud ervan te garanderen. Bovendien kan je beroep doen op verschillende vormen van financiële ondersteuning.

Er zijn vier mogelijke vormen van bescherming: een beschermd monument, een beschermd cultuurhistorisch landschap, een beschermd stads- of dorpsgezicht en een beschermde archeologische site. Binnen elk van deze statuten is het mogelijk om een overgangszone in te stellen. Zo'n zone ondersteunt de erfgoedwaarden van het beschermde goed.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met rechtsgevolgen. De rechtsgevolgen zijn minder uitgebreid dan bij een beschermd erfgoed. Bovendien gelden voor alle vastgesteld bouwkundig en landschappelijk erfgoed in Vlaanderen eenzelfde set rechtsgevolgen.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet bevoegdheid voor steden en gemeenten voor het inventariseren van bouwkundig en landschappelijk erfgoed. De Vlaamse overheid inventariseert het archeologisch erfgoed, varend erfgoed en de landschappelijke gehelen (Landschapsatlas).

Erfgoedlandschap

Anders dan bij een bescherming of vaststelling van een onroerend goed verloopt de procedure van een erfgoedlandschap via de regelgeving Ruimtelijke Ordening. Als er voor een gebied een RUP wordt opgemaakt, kan de plannende overheid (gemeente, provincie of Vlaanderen) ervoor kiezen om hier ook een erfgoedlandschap in af te bakenen. Zo kunnen er stedenbouwkundige voorschriften gekoppeld worden aan het erfgoedlandschap waarmee ingezet wordt op erfgoedzorg. Wordt je goed erfgoedlandschap, moet je rekening houden met zorgplicht.

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel zeven beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette, de volledige Brugse binnenstad, het Zoniënwoud, de Wortel-Kolonie en begraafplaatsen en herdenkingsites van WO I.

Gebieden geen archeologie

De kaart wordt sinds 2016 periodiek vastgesteld door het agentschap. Op die manier kunnen percelen of gebieden die beantwoorden aan de criteria voor opname op korte termijn op de kaart opgenomen worden. Dit geeft bouwheren, verkavelaars en ontwikkelaars met plannen voor dergelijke percelen de mogelijkheid om vrijgesteld te worden van een archeologisch vooronderzoek, zonder vertraging en bijkomende kosten.

Plannen

Een goedgekeurd beheersplan legt geen actieve verplichtingen op. Het is en blijft een geconcretiseerde beheersvisie voor een erfgoedplaats. Toch heeft het document in zekere mate een 'dwingend' kader waarbinnen je moet blijven: als je werken wil uitvoeren, moeten ze stroken met de beheersdoelstellingen uit het beheersplan. Zijn de beheersdoelstellingen niet meer passend, dan kan je een aanpassing van het beheersplan aanvragen of een nieuw beheersplan opmaken. De geldigheidsduur van een plan is 24 jaar. In bepaalde gevallen heb je een goedgekeurd beheersplan nodig om een erfgoedpremie aan te vragen.

Geïventariseerd wetenschappelijk onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed.

Geïventariseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Archeologienota's en nota's

Een bouwheer is in bepaalde gevallen verplicht om een archeologienota toe te voegen aan een vergunningsaanvraag. Hij stelt daarvoor een erkend archeoloog aan om een archeologisch vooronderzoek uit te voeren en een archeologienota op te stellen. Of je verplicht bent een archeologienota toe te voegen aan je vergunningsaanvraag is onder meer afhankelijk van: oppervlakte perceel en bodemingreep, ruimtelijke bestemming van perceel en of het terrein zich situeert in een beschermde archeologische site, in een vastgestelde archeologische zone of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.

Eindverslag archeologisch onderzoek

Bij bouw- of verkavelingsprojecten maakt een erkend archeoloog verschillende verslagen op om archeologisch erfgoed te documenteren. De bouwheer moet aangeven of er archeologisch erfgoed op het terrein wordt verwacht en hoe hiermee zal worden omgegaan. Een vooronderzoek resulteert in een archeologienota of een nota bij een uitgesteld vooronderzoek. Als uit het vooronderzoek blijkt dat een archeologische site verder onderzocht moet worden, volgt een opgraving, uitgevoerd door een erkend archeoloog. Binnen twee maanden na het veldwerk maakt de archeoloog een archeologierapport met voorlopige bevindingen, dat aantoont dat het werk op het terrein is voltooid en de bouwwerkzaamheden kunnen beginnen. Het definitieve eindverslag, met alle onderzoeksresultaten, wordt binnen twee jaar na de opgraving bezorgd.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van het Agentschap Onroerend erfgoed via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: Brandstraat2aGbergen-1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geraardsbergen afdeling GERAARDSBERGEN 1 AFD, sectie B met perceelnummer 1195/00A000 [41018B1195/00A000]

Beschermd onroerend erfgoed

Beschermd monument: Stadswoning: gevels en daken

Beschermd monument

Beknopte karakterisering

Typologies stadswoningen, sigarenfabrieken, gevels, daken

Datering tweede helft 18de eeuw

Beschrijving

De gevels en bedaking van de stadswoning, later sigarenfabriek Morrita, zijn beschermd als monument.

Waarden

Historische waarde, industrieel-archeologische waarde

Als woning uit de tweede helft van de 18de eeuw met steekboogvensters en –deur in vlakke stenen omlijstingen, met beraapte gevel en op het einde van de 19de eeuw bestemd als sigarenfabriek Morrita.

Duivenstraat 5, gevels en bedaking, is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Artistieke waarde

Historische waarde

in casu documentaire waarde:

Is de gedeeltelijke aanduiding van

- **Duivenstraat 3-5 (Geraardsbergen)** Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak, daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw. Aanpalend rechte van twee traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9330>

Beschermingsbesluiten

- **Stadswoningen en Dierkostoren** - <https://id.erfgoed.net/besluiten/2650>
Definitieve beschermingsbesluiten

Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek: Bebouwing deel Markt en Duivenstraat

Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek

Beknopte karakterisering

Typologies burgerhuizen, stadswoningen

Datering 17de eeuw, 18de eeuw, 19de eeuw

Beschrijving

Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.

Waarden

Historische waarde

Als oud nauw straatje, oorspronkelijk 'Borrestraetken' genoemd, met links en rechts oude bebouwing waaronder zijgevel en annexen van de huizen 48 en 49 op de Markt en toegankelijk vanaf de Markt via een doorgang met balkenlaag.

Het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met links en rechts de oude bebouwing waaronder zijgevels en annexen van de huizen 48 en 49 op de Markt en doorgang vanaf de Markt zijn beschermd als stadsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Is de aanduiding van

- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.

Is de omvattende aanduiding van

- **Markt 48 (Geraardsbergen)** Rijkshuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak. Gecementeerde lijstgevel uit de 19de eeuw.
- **Markt 49 (Geraardsbergen)** Empire getint dubbelhuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak, uit het eerste kwart van de 19de eeuw.
- **Markt 47 (Geraardsbergen)** Gebouw in empirestijl opgetrokken in 1812 naar ontwerp van L. Roelandt in opdracht van Bankier A. Spitaels. In 1872 ingenomen door de Liberale Kring.
- **Markt 48 (Geraardsbergen)** Twee traveeën breed bakstenen gebouw samen met Duivenstraat nummer 4 ingericht als herberg.
- **Duivenstraat 3-5 (Geraardsbergen)** Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak, daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw. Aanpalend rechte van twee traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak.
- **Markt 46 (Geraardsbergen)** Rijkshuis van drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9348>

Beschermingsbesluiten

- **Stadswoningen en Dierkosttoren** - <https://id.erfgoed.net/besluiten/2650>
Definitieve beschermingsbesluiten

Vastgestelde archeologische zone: Historische stadskern van Geraardsbergen

Vastgestelde archeologische zone

Beknopte karakterisering

Typologies [steden](#), [stadsomwallingen](#)

Datering [middeleeuwen](#), [nieuwe tijd](#)

Beschrijving

De historische stadskern is een immense en complexe archeologische zone die het resultaat is van een eeuwenlange intense bewoning binnen de stedelijke grenzen, meestal een omwalling. De stadsplattegrond kent een cumulatief karakter en verschillende fasen, met een oude nederzettingkern die soms teruggaat op een vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid. Voor de afbakening is in eerste instantie gekeken naar het 19de-eeuwse gereduceerde kadaster omdat dit de eerste nauwkeurige kadasterkaart is die nog een tijdsbeeld geeft van voor de industrialisering.

Is de aanduiding van

- **Geraardsbergen (Geraardsbergen)** Deze zone omvat de historische stadskern van Geraardsbergen.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11889>

Beschermingbesluiten

- **Historische stadskern Geraardsbergen** - <https://id.erfgoed.net/besluiten/5887>
Vaststellingsbesluiten

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Bebouwing deel Markt en Duivenstraat

Vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies [stadswoningen](#)

Beschrijving

Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.

Waarden

Architecturale waarde

Historische waarde

Is de aanduiding van

- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.

Is de omvattende aanduiding van

- **Markt 49 (Geraardsbergen)** Empire getint dubbelhuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak, uit het eerste kwart van de 19de eeuw.
- **Markt 48 (Geraardsbergen)** Rijkshuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak. Gecementeerde lijstgevel uit de

19de eeuw.

- **Markt 47 (Geraardsbergen)** Gebouw in empirestijl opgetrokken in 1812 naar ontwerp van L. Roelandt in opdracht van Bankier A. Spitaels. In 1872 ingenomen door de Liberale Kring.
- **Markt 46 (Geraardsbergen)** Rijkshuis van drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak.
- **Duivenstraat 3-5 (Geraardsbergen)** Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak, daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw. Aanpalend rechte van twee traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak.
- **Markt 48 (Geraardsbergen)** Twee traveeën breed bakstenen gebouw samen met Duivenstraat nummer 4 ingericht als herberg.
- **Markt 50 (Geraardsbergen)** Breedhuis van drie traveeën en twee en een halve verdieping onder een zadeldak. Lijstgevel volledig aangepast in de 20ste eeuw, maar met oudere kern. Op de begane grond rechts, rondboogvormige overwelfde doorgang naar de Brandstraat. Haaks tegen achtergevel: bak- en zandstenen gebouw van drie verdiepingen onder een zadeldak, mogelijk uit de 17de eeuw met latere aanpassingen.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/137680>

Beschermingsbesluiten

- [Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Oost-Vlaanderen - https://id.erfgoed.net/besluiten/15002](https://id.erfgoed.net/besluiten/15002)
SchrappingsbesluitenVaststellingsbesluiten

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Stadswoning

Vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies [tabaksfabrieken](#), [stadswoningen](#), [opslagplaatsen](#)

Datering [tweede helft 18de eeuw](#)

Beschrijving

Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak, daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw. Aanpalend rechte van twee traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak.

Waarden

Industrieel-archeologische waarde

Architecturale waarde

Historische waarde

Is de aanduiding van

- **Duivenstraat 3-5 (Geraardsbergen)** Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak, daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw. Aanpalend rechte van twee traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak.

Heeft als voorganger

- **Duivenstraat 3-5 (Geraardsbergen)** Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak (Vlaamse pannen), daterend uit de 2de helft van de 18de eeuw.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/137723>

Beschermingsbesluiten

- [Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Oost-Vlaanderen - https://id.erfgoed.net/besluiten/15002](https://id.erfgoed.net/besluiten/15002)

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Burgerhuis

Vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies [burgerhuizen](#), [achterhuizen](#)

Datering [eerste kwart 19de eeuw](#), [18de eeuw](#), [17de eeuw](#)

Beschrijving

Empire getint dubbelhuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak, uit het eerste kwart van de 19de eeuw.

Waarden

Architecturale waarde

Historische waarde

Is de aanduiding van

- **Markt 49 (Geraardsbergen)** Empire getint dubbelhuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak, uit het eerste kwart van de 19de eeuw.

Heeft als voorganger

- **Markt 49 (Geraardsbergen)** Empire getint dubbelhuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak (kunstleien), uit het eerste kwart van de 19de eeuw.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/137851>

Beschermingbesluiten

- [Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Oost-Vlaanderen - https://id.erfgoed.net/besluiten/15002](#)
Schrappingsbesluiten Vaststellingsbesluiten

Historische stadskern van Geraardsbergen

Beknopte karakterisering

Typologies steden, stadsomwallingen

Datering middeleeuwen, nieuwe tijd

Beschrijving

Algemene Beschrijving

De historische kern van Geraardsbergen is gelegen op de linker- en rechteroever van de Dender, op de overgang tussen een leem- en zandleemgebied. Op de linkeroever komen hoofdzakelijk droge leembodems met textuur B horizont voor die ter hoogte van de Molenbeek overgaan in matig droge en natte leembodems. Langs de Dender bevinden zich zeer sterk gleyige en uiterst natte kleibodems. De rechteroever bestaat hoofdzakelijk uit droge en matig droge zandleembodems. In het noorden omsluit de vallei van de Molenbeek de historische kern van Geraardsbergen. Het historische stadscentrum op de rechteroever situeert zich op de rand van de Oudenberg die ten westen gelegen is (hoogste punt ongeveer 110 m TAW). Op de rechter Denderoever kent het stadsdeel een sterk reliëf met een hoogte die gaat van 20 m TAW ter hoogte van de Dender naar 100 m TAW ter hoogte van de Oudenberg. Het gebied op de linkeroever kent een veel vlakker reliëf dat gaat van 30 m TAW aan de westelijke grens van de historische kern naar 20 m TAW in het gebied van de Dendervallei. Op het gewestplan staat de historische kern bijna volledig ingekleurd als woongebied met verspreide zones voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut. Op de rechteroever situeren zich ter hoogte van de oostelijke afbakening een deel van een groengebied en twee delen van een parkgebied.

Archeologische nota

Over de oudste menselijke sporen binnen de historische kern van Geraardsbergen zijn er weinig gegevens. Er zijn enkele prehistorische vondsten die aan het licht gekomen zijn bij kanalisatiewerken van de Dender (Bauwens-Lesenne 1962, 77-78). De oudste kern van de stad is vermoedelijk terug te vinden op de linker Denderoever, op de plaats met het toponiem Hunnegem. Deze kern ligt op de rand van een leemrug die grenst aan het alluviale gebied van de Dender. In de stichtingsoorkonde van de stad uit 1068 wordt gesproken over Gerald, heer van Hunnegem. De naam Hunnegem is een Germaans *-ingahem* toponiem dat aangewend werd van de 6de tot de 8ste eeuw en in de regio vaak voorkomt. De kerk van Hunnegem is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw. Mogelijk kent deze kerk haar oorsprong als eigenkerk binnen een heerlijk domein. In Overboelare, even ten zuidwesten van de historische stadskern, werd op het eind van de 19de en het begin van de 20ste eeuw een Merovingisch grafveld gevonden op de rand van dezelfde Hunnegemkouter (Bauwens-Lesenne 1962, 156; Van Den Bossche 1998, 30). De kerk van deze gemeente is er toegewijd aan Sint-Aldegondis, een 7de-eeuwse heilige. De positie van dorpskerken op de rand van een kouterrug, is een situatie die in vele dorpen met een vroegmiddeleeuwse oorsprong wordt aangetroffen. Doordat de meeste dorpen een ruimtelijke evolutie doorgemaakt hebben, samenhangend met de evolutie in het beheer van het akkerland (van een centrale kouter met daar rond vele kleine gesloten akkers naar een systeem van een grote open kouter in de 10de-11de eeuw), is het dan ook waarschijnlijk dat in de buurt van de dorpskerk vroegmiddeleeuwse bewoningssporen aanwezig zijn, zoals recent onderzoek onder meer in de dorpskernen van Merendree, Vosselare en Moorsel aangetoond hebben.

De militaire en politieke ontwikkelingen in het midden van de 11de eeuw spelen een belangrijke rol in de stadsontwikkeling van Geraardsbergen. De verwerving van het gebied tussen Schelde en Dender door de Vlaamse graaf, maakte dat Geraardsbergen samen met andere Dendersteden een strategische positie hadden aan de nieuwe oostgrens. Het is de graaf van Vlaanderen, Boudewijn VI die in 1068 van de lokale heer Gerald van Hunnegem een vrijbezit kocht om er een burcht op te richten. In dit charter komt *Geraldimons*, de oudste vermelding van de stad Geraardsbergen, voor (De Portemont 1870). In hetzelfde jaar krijgt de stad haar stadsrechten. Over de versterking én over de omvang en het tracé van de eerste stadsversterking zijn er tot vandaag geen archeologisch gegevens gekend. Daar waar de oorsprong van de stad op de linkeroever gesitueerd wordt, gaat het zwaartepunt in de verdere ontwikkeling zich voornamelijk afspelen op de rechter Denderoever. Hier werd de Grote Markt aangelegd met het stadhuis. Ook de Sint-Bartholomeus parochiekerk is aan dit marktplein gelegen. Deze kerk zou in oorsprong teruggaan op een aan Onze-Lieve-Vrouw toegewijde kapel. Eveneens belangrijk voor de ontwikkeling van de stad is de oprichting van de Sint-Adriaansabdij in 1081, die oorspronkelijk in Dikkelvenne gevestigd was. Deze abdij is in het noordoostelijk deel van het stadsgedeelte op de rechteroever gelegen. Tot de belangrijkste religieuze instellingen behoren het Onze-Lieve-Vrouwhospitaal (1100), het begijnhof (1245) en de kloosters van de karmelieten (1466) en miniemen (1622).

In 1332 wordt een nieuwe stadsversterking met versterkte torens en zes stadspoorten aangelegd: de Duts- of Oudenaardse poort, de Boelarepoort, de Vlieguit- of Gentsepoort, de Over- of Brusselse poort, de Putsemeyn- of Buisemontpoort, en de Hunnegem- of Lessense poort. De stadsomwalling werd verschillende malen verwoest, heropgebouwd en hersteld tot maarschalk de Luxembourg de muren liet slopen in 1690. Deze laatmiddeleeuwse stadsomwalling, zoals die te zien is op het stadsplan van Jacob van Deventer uit het midden van de 16de eeuw, blijft tot vandaag bewaard in de ruimtelijke structuur van de huidige stad. Op de rechteroever wordt deze gereflecteerd in de Sint-Annastraat, een perceelsgrens, de Vesten om vervolgens via de Molenstraat terug aan te sluiten op de Dender. Op de linkeroever komt de stadsomwalling overeen met de Kattestraat en een gedeelte dat zich laat aflezen in de perceelsgrenzen die de kern van Hunnegem omsluit, vervolgens de Papiermolenstraat en de Reepstraat, om in het noorden terug uit te geven op de Dender. Van de verdedigingsgordel van de stad blijven vandaag enkel de Dierkost en de Pijntoren bewaard.

De stad Geraardsbergen kende een snelle groei met onder meer de leerlooierij en lakennijverheid als belangrijkste economische activiteiten. In 1381 wordt de stad verwoest door de troepen van graaf Lodewijk van Male. Ook in de 15de eeuw heeft de stad te lijden onder de belegeringen van de Gentenaars en van de troepen van Filips de Goede (1452-1453). Ook onder het Spaans bewind vinden in de tweede helft van de 16de eeuw plunderingen plaats. Tijdens de Spaans-Franse oorlog in de tweede helft van de 17de eeuw werd de stad opnieuw belegerd.

Evaluatie van de bewaringstoestand en motivatie voor de afbakening

Hoe groot de verstoring van de bodem binnen de historische kern is, is op voorhand niet in te schatten. Uit archeologisch onderzoek in de Geraardsbergse binnenstad blijkt echter duidelijk dat de historische stad over het algemeen een vrij goed bewaard en zeer gevarieerd bodemarchief bevat, dat het resultaat is van een continue bewoningsgeschiedenis.

De bewaring van de grondsporen is variabel naargelang de verstoringen die zowel in het heden als in het verleden gebeurd zijn. De anorganische resten zullen over het algemeen goed bewaard zijn, zoals dat al bij het archeologisch onderzoek in de binnenstad kon vastgesteld worden. Wat betreft de bewaring van organische resten is er momenteel niet echt duidelijkheid.

De stedelijke ruimte bewaart sporen van samenlevingen die daar achtereenvolgens aanwezig waren en deze ruimte aan hun noden hebben aangepast. Ze is met andere woorden het resultaat van een complex levenstraject waarbij de invulling veranderlijk was naargelang de sociaal-economische, maatschappelijke en institutionele context. Meer nog dan bij dorpen hebben stadsplattegronden een cumulatief karakter en verschillende fasen. De meeste steden zijn niet als geheel gepland, maar hebben vaak een oude nederzettingkern die teruggaat op een burcht of abdij, een economische infrastructuur of andere. Soms kunnen deze zelfs refereren naar een oudere, vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid.

Het gebruik van de 19de-eeuwse kadasterkaart (gereduceerd kadaster) als bron voor het onderzoek naar de historische gelaagdheid van een stad wordt gesuggereerd omdat deze een tijdsbeeld geeft van net voor de industrialisering en omdat dit de eerste nauwkeurige versie van het kadaster is met perceelsaanduiding. De oorspronkelijke perceelsindeling van een stad is een relatief stabiel element in de plattegrond, die vaak een prestedelijke oorsprong kent. Ondanks de processen van herverdeling blijven oude bezitsgrenzen en straatpatronen toch lang zichtbaar in het stedelijke landschap. De historische stedelijke kernen zijn immense archeologische sites en behoren tot de meest uitgebreide en complexe sites ter wereld, zowel in extensie als in stratigrafie. Tegelijkertijd zijn deze sites door permanente verstedelijking en stedelijke ontwikkeling ter plaatse zwaar bedreigd.

Wat betreft de afbakening wordt er traditioneel van uitgegaan dat de aanwezige versterkingen in de eerste plaats louter defensieve structuren waren en als dusdanig infrastructuur met een zware belemmerende invloed op de stadsontwikkeling. Hieruit volgt de constructie om de stadswallen te beschouwen als grenzen aan de stadsgroei en dus als bepaling van stadfasen. De stadswallen vormen een belangrijk onderdeel van de stedelijke identiteit en zijn als zodanig actieve componenten en bepalend voor de conceptuele stedelijke ruimte vóór de industriële periode en dus ook betekenisvol als afbakening van de complexe archeologische sites die steden zijn.

Omwille van al deze redenen wordt de grens van de archeologisch complexe en waardevolle ruimte vastgelegd op de buitenste afbakening van de stadsgracht rond de wallen en muren. De grachten bieden bovendien goede bewaringscondities voor organisch stedelijk afval. In een aantal gevallen werden de laatmiddeleeuwse muren tussen de 16de en de 18de eeuw vervangen door bastions en Vaubanversterkingen. De vergelijking met oudere stadsplannen laat echter steeds zien dat deze latere omwallingen ook de volledige laatmiddeleeuwse ruimte omvatten.

Het intekenen van de kernen gebeurde vanuit de ruimste perceelsafbakening en rekening houdend met belangrijke fysieke grenzen. Deze afbakening concentreert zich in de eerste plaats op de begrenzingen die zichtbaar zijn op de kaart, zoals stadsmuren, omwalling, stadsgrachten. Ook de open ruimten tussen de bebouwde kern en strategische elementen, zoals de rivieroever, worden opgenomen. Op deze manier zijn we honderd procent zeker dat de afbakening van de historische stedelijke kernen in Vlaanderen dekkend is voor de volledige zone met complex stadsarcheologisch erfgoed (Tys e.a. 2010).

Bibliografie

- Atlas des villes de la Belgique au XVIe siècle, Jacob Van Deventer, Nationaal Geografisch Instituut, facsimile uitgegeven in 1884-1924.
- Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.
- BAUWENS-LESENNE M. 1962: *Bibliografisch repertorium der oudheidkundige vondsten in Oost-Vlaanderen : vanaf de vroegste tijden tot aan de Noormannen*, Oudheidkundige repertoria II, Brussel, 77-78, 156.
- BEECKMANS L. & LAURIJNS R. 1978: *Studie van een 16e eeuwse afvalkuil nabij de Abdijstraat te Geraardsbergen (O.-VI.)*, Werkgroep Archeologie Geraardsbergen.
- BEECKMANS L., WELLEMAN G., MOENS J., LENTACKER A., ERVYNCK A., VAN NEER W., VAN PETEGHEM A. & BASTIAENS J. 2004: Een middeleeuws stadswoonhuis met half-ingegraven ruimte langs de markt te Geraardsbergen, *VOBOV-info* 60 (themanummer).
- BORREMANS E. 1987: Stadsarcheologie in Geraardsbergen (O.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 10, 57-59.
- BORREMAN E. & GODFROID S. 1981: De Sint-Adriaansabdij te Geraardsbergen (O.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 4, 29-30.
- BORREMANS E. & GODFROID S. 1982: Archeologisch onderzoek in de Sint-Adriaansabdij te Geraardsbergen (O.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 5, 42-43.
- DE BROUWER N. 2006: *Opgravingen op de Vesten te Geraardsbergen: "Op zoek naar de echte muur"*, onuitgegeven rapport.
- DE PORTEMONT A. 1870: *Recherches historiques sur la ville de Grammont en Flandre*, I, Gand.
- DE PORTEMONT A. 1870: *Recherches historiques sur la ville de Grammont en Flandre*, II, Gand.
- DECEUNINCK M. & PIETERS T. 2011: *Geraardsbergen. Sint-Bartholomeuskerk. Archeologisch onderzoek*, Fenikx bvba, Gentbrugge.
- DESCHIETER J. & DE WANDEL T. (reds.) 2008: *"Wie het kleine niet eert..."*. Resultaten van een archeologische noodinterventie in de Grotestraat te Geraardsbergen.
- DESCHIETER J. & DE WANDEL T. 2008: Archeologisch noodonderzoek in de Grotestraat te Geraardsbergen. 1000 jaar stadsgeschiedenis in een notendop, *Gerardimontium* 219, 18-19.
- DESCHIETER J. & DE WANDEL T. 2009: Archeologisch noodonderzoek in de Grotestraat te Geraardsbergen. 1000 jaar Denderstad in de kijker!, *Handelingen van het Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde* 14, 469-512 (89-132).
- FRIS V. 1911: *Geschiedenis van Geraardsbergen*, Gent, 1911.
- HOSTE A. 1974: *De priorij Hunnegem te Geraardsbergen, tentoonstellingscatalogus*, Geraardsbergen.
- KERCKAERT N., DE TREMMERIE M. & DE MOOR D. 1992: Geraardsbergen 110 meter boven de zeespiegel, *De Heemschutter* 107, 11-14.
- PIETERAERENS M. 1982: De Sint-Adriaansabdij te Geraardsbergen. Een bouwgeschiedenis, *Het Land van Aalst* 34, 177-233.
- TYS D., BUYLE E., VERDURMEN I. & CANTERS F. 2010: *Vectorisering en karakterisering van nederzettingkernen op basis van het zgn. 'gereduceerd kadaster'*, Skar-Rapport 5, Brussel.
- VAN KEMPEN P. & VAN DEN HOVE P. 2012: Archeologisch onderzoek naar het kasteel van Schendelbeke, *M&L* 31/3, 6-31.
- VAN BOCKSTAELE G. 1981: De St.-Adriaansabdij. 900 jaar te Geraardsbergen. 1200 jaar, *Het Land van Aalst. Bijdrage tot de Geschiedenis van het Benedictijns Monarchisme in Vlaanderen*, Geraardsbergen.
- VAN BOCKSTAELE G. 1994: De keure van Geraardsbergen (1067-1070), *Het Land van Aalst* 1, 3-26.
- VAN BOSSUYT V. 1906: *Geschiedenis van Hunnegem*, Geraardsbergen.
- VAN DE PERRE 2011: De stedenbouwkundige ontwikkeling van Aalst, Ninove en Geraardsbergen tot 1500: een vergelijkende studie, *Het land van Aalst* 63.1, 39-80.
- VAN DER GUCHT 1991: Het Merovingisch grafveld van Overboelare (Geraardsbergen, O.-VI.), *Het Land van Aalst* 3, 153-216.
- VANHOLME N., CLEMENT C. & CHERRETTÉ B. 2008: *Geraardsbergen Zakkaai archeologisch vooronderzoek september 2008*, Solva Archeologie – Rapport 3, Erpe-Mere.
- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/974> (geraadpleegd op 24 juli 2014).
- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/20329> (geraadpleegd op 24 juli 2014).

Is aangeduid als

- **Geraardsbergen (Geraardsbergen)** Deze zone omvat de historische stadskern van Geraardsbergen.

Omvat

- **Abdijstraat, Vesten (Geraardsbergen)** Er zijn verschillende soorten structuren aanwezig, die onder te verdelen zijn in een aantal functies. In de eerste plaats gaat het om verschillende onderdelen van de stadsversterking, met name een poortgebouw, een voorpoort en verschillende grachten. In de tweede plaats zijn verschillende wegverhardingen en bijhorende opmaak- en looplagen aangesneden.
- **Kaai 23-25 (Geraardsbergen)** Er zijn geen goed bewaarde sporen, structuren noch vondsten gevonden, noch begravingen in primaire positie. Wel kunnen de menselijke botten in verband worden gebracht met het klooster.
- **Wijngaardstraat 60-64 (Geraardsbergen)** Naar aanleiding van de renovatie van twee bestaande woningen, de sloop van één woning en het optrekken van een nieuwbouw en een kleine parking, werd een proefputtenonderzoek uitgevoerd. Het vooronderzoek gaf aanleiding tot een vervolgonderzoek.

Is deel van

- **Geraardsbergen (Geraardsbergen)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140022>

Stadswoning

Beknopte karakterisering

Typologies [opslagplaatsen](#), [stadswoningen](#), [tabaksfabrieken](#)

Datering [tweede helft 18de eeuw](#)

Beschrijving

Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak (Vlaamse pannen), daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw. Verankerde voorgevel met latere beraping en beschilderd opschrift: "MORRITA -

SIGARENFABRIEK - MORRITA" wijzend op het in 1894 opgerichte bedrijf dat zijn productie stopte op 1 januari 1975.

Steekboogvensters gevat in een vlakke stenen omlijsting met kwarthol beloop en bekronend steekboogdruiplijstje met gestrekte uiteinden; houtwerk met grote roedeverdeling. Gelijkaardige deur gemarkeerd door uitgewerkte hoeken en sluitsteen met verstart rocaille motief. Gecementeerd linker aandak.

Aanpalend rechter gedeelte (nummer 3) van twee traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak. Beraapte lijstgevel met rechthoekige muuropeningen uit de 19de eeuw. Oudere kern aangeduid door lange muurankers en deur voorzien van met frijnslag bewerkte, natuurstenen rechtstanden. Rechts, pakhuis van de voormalige sigarenfabriek. Met uitzondering van enkele kleine werktuigen werd onlangs de hele inboedel, archief inbegrepen, verwijderd.

Is deel van

- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.
- **Duivenstraat (Geraardsbergen)**

Is aangeduid als

- **Duivenstraat 3-5 (Geraardsbergen)** Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak (Vlaamse pannen), daterend uit de 2de helft van de 18de eeuw.
- **Duivenstraat 3-5 (Geraardsbergen)** Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak, daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw. Aanpalend rechte van twee traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak.

Omvat de aanduiding als

- **Duivenstraat 3-5 (Geraardsbergen)** De gevels en bedaking van de stadswoning, later sigarenfabriek Morrita, zijn beschermd als monument.

Is deel van de aanduiding als

- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.
- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/8370>

Bebouwing deel Markt en Duivenstraat

Beknopte karakterisering

Typologies [stadswoningen](#)

Beschrijving

Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitende gedeelte van de [Duivenstraat](#) met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat. De bebouwing bestaat voornamelijk uit stadswoningen en burgerhuizen uit de 18de en 19de eeuw, sommigen mogelijk met kern uit de 17de eeuw.

- D'HUYVETTER C., DE LONGIE B. & EEMAN M. 1978: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Aalst*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 5N1 (A-G), Brussel - Gent.

Omvat

- **Markt 48 (Geraardsbergen)** Rijkshuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak. Gecementeerde lijstgevel uit de 19de eeuw.
- **Markt 49 (Geraardsbergen)** Empire getint dubbelhuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak, uit het eerste kwart van de 19de eeuw.
- **Markt 47 (Geraardsbergen)** Gebouw in empirestijl opgetrokken in 1812 naar ontwerp van L. Roelandt in opdracht van Bankier A. Spitaels. In 1872 ingenomen door de Liberale Kring.
- **Markt 48 (Geraardsbergen)** Twee traveeën breed bakstenen gebouw samen met Duivenstraat nummer 4 ingericht als herberg.
- **Duivenstraat 3-5 (Geraardsbergen)** Dubbelhuis ingeplant op de oude rooilijn; vier traveeën en twee verdiepingen afgedekt met een zadeldak, daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw. Aanpalend rechte van twee traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak.
- **Markt 46 (Geraardsbergen)** Rijkshuis van drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak.

Is aangeduid als

- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.
- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.

Is deel van

- **Geraardsbergen (Geraardsbergen)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301099>

Burgerhuis

Beknopte karakterisering

Typologies [achterhuizen](#), [burgerhuizen](#)

Datering 17de eeuw, 18de eeuw, eerste kwart 19de eeuw

Beschrijving

Empire getint dubbelhuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak (kunstleien), uit het eerste kwart van de 19de eeuw. Geschilderde gevelbepleistering; arduinen plint en imitatiebanden op de begane grond afgelijnd door puilijst. Rechthoekige vensters in een geriemde omlijsting, op de bel-etage gemarkeerd door bekronend hoofdgestel met maskerkop en palmetten. Rechthoekige deur met dubbele steektrap en bordes. Cordonlijst onder de kroonlijst op modillons. Haaks tegen de achtergevel: oudere baksteenbouw (17de - 18de eeuw?) met drie traveeën, twee verdiepingen, steil zadeldak (Vlaamse pannen) en aandak. Met kunstleien beklede achterpuntgevel.

Is deel van

- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.
- **Markt (Geraardsbergen)**

Is aangeduid als

- **Markt 49 (Geraardsbergen)** Empire getint dubbelhuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak, uit het eerste kwart van de 19de eeuw.
- **Markt 49 (Geraardsbergen)** Empire getint dubbelhuis met drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak (kunstleien), uit het eerste kwart van de 19de eeuw.

Is deel van de aanduiding als

- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts

van de Duivenstraat.

- **Brandstraat, Duivenstraat, Markt (Geraardsbergen)** Het stadsgezicht omvat het bij de Markt aansluitend gedeelte van de Duivenstraat met oude bebouwing aan beide zijden, de doorgang vanaf de Markt en de burgerhuizen aan de Markt links en rechts van de Duivenstraat.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/8454>